

گروسی به تهران رسید؛ آیا این سفر می تواند بجرام را یک بار دیگر به صحنه برگرداند؟

مدیرکل آمد

شرق: سرانجام پس از کش‌وقوس‌های فراوان، به دنبال موافقت و دعوت رسمی تهران، رافائل گروسی مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در سفری دوروزه ظهر دیروز (جمعه) وارد تهران شد و مورد استقبال بهروز کمالوندی، سخنگوی سازمان انرژی اتمی قرار گرفت. آن‌گونه که به نظر می‌رسد، اگر موضوع غنی‌سازی ۸۴درصدی مطرح نبود، بسیار بعید به نظر می‌رسید که ایران با سفر گروسی موافقت کند؛ اما تداوم اختلافات پادمانی و احتمال تأثیرگذاری موضوع غنی‌سازی ۸۴ درصد که می‌توانست وضعیت پرونده فعالیت‌های هسته‌ای ایران را در نشست ششورای حکام بغرنج و پیچیده کند، مدیرکل آژانس را راهی تهران کرد. البته تا لحظه تنظیم این گزارش خبری رسمی درباره دیدار رافائل گروسی با مقامات داخلی جمهوری اسلامی ایران و دستاوردهای آن منتشر نشده و همه چیز در سطح گمانه‌زنی‌های رسانه‌ای و کارشناسی است. فعلا مقامات داخلی از حل‌وفصل موضوع غنی‌سازی ۸۴ درصد با هیئت اعزامی از آژانس خبر داده‌اند؛ اما حضور رافائل گروسی می‌تواند این معنا را به ذهن متبادر کند که این مسئله مشخص و دیگر موضوعات و ابهامات در رابطه با پرونده فعالیت‌های هسته‌ای ایران کماکان بدون پاسخ مانده است. نماینده ویژه آمریکا در امور ایران عنوان کرد این کشور پیش از تصمیم‌گیری درباره گام‌های بعدی، منتظر دریافت نتایج سفر مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به ایران خواهد ماند.

رابرت مالی، دیروز با اشاره به سفر رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به ایران عنوان کرد: «بگذارید ببینیم که آژانس اتمی چه چیز (بایبندی یا عدم بایبندی ایران به آن بی‌تی) گزارش می‌دهد و سپس زمان برای اتخاذ گام‌های مناسب بعدی فرا می‌رسد». البته به موازات این موضوع‌گیری‌های راب مالی، وزارت خزانه‌داری آمریکا از اعمال تحریم علیه چند شرکت و کشتی در ارتباط با ایران خبر داد. این وزارتخانه روز پنجشنبه با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد شش شرکت و ۲۰ کشتی را در فهرست تحریم‌های خود قرار داده است. شرکت پتروشیمی بوشهر و شرکت پتروشیمی شیراز از جمله شرکت‌های تحت تحریم قرار گرفته توسط دولت آمریکا هستند.

از مواضع مثبت تهران تا نگرانی‌های غرب

در میانه خبرها و پالس‌های منفی، اخبار اسلامی روز چهارشنبه در جمع خبرنگاران در حاشیه نشست هیئت دولت گفت: «در دو ماه گذشته رفت‌وآمدها با آژانس در سطح کارشناسی و معاونان انجام شد و در دو هفته گذشته هیئت‌هایی از آژانس در تهران حضور یافتند و تبادل نظر شد. در این تبادل نظر‌ها و رایزنی‌ها مواردی از جمله عدم انطباق بیانیه طراحی چیدمان ساترفیوژها یا مسئله یک ذره، به خوبی مرور شد و بحث و کارشناسی و نهایی شده است و مشخص شده که انحراف خاصی وجود ندارد». اسلامی در ادامه عنوان کرد: «همچنین درباره موارد پادمانی باید برای روشنگری پاسخ‌هایی که دادیم، مذاکره انجام می‌شود. برخی القا می‌کنند که پاسخ داده نشده است؛ این درست نیست. پاسخ‌ها در چندصص صفحه ارسال شده بود و باید با حوصله آنها را مرور می‌کردیم و این امر هم تداوم دارد و گفت‌وگو شده است و در همین راستا در سفر آقای آپارو معاون پادمانی مدیرکل آژانس و مذاکراتی که انجام شد، از آقای گروسی دعوت رسمی کردیم و این‌شاءالله در یکی، دو روز آینده به تهران می‌آیند».

رئیس سازمان انرژی اتمی درباره بخشی از گزارش برجاسی آژانس که در آن به موضوع غنی‌سازی بلای ۸۳ درصد در ایران اشاره کرده است، خاطرنشان کرد که بازرسان مشاهده کردند حجم مواد تولید در پایان کار، از ۶۰ درصد تجاوز نکرده است و خط تولید ما همان تولید اورانیوم با غنای ۶۰درصد است و ما همان هدف را هم دنبال می‌کنیم؛ بنابراین، آن موضوع با همین تعریف کنار گذاشته می‌شود. حال باید منتظر ماند و دید این گفته‌های رئیس سازمان انرژی اتمی تا چه اندازه با واقعیت‌ها انطباق دارند و سخنان او مبنی بر حل‌وفصل موضوعات با آژانس می‌تواند صحت داشته باشد؟ چون پیش‌تر موضوع‌گیری‌های رئیس سازمان انرژی اتمی و سخنگوی آن محل اعتبار آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نبوده است.

در مقابل مواضع مثبت تهران، سخنگوی وزارت خارجه فرانسه در اظهاراتی تحولات در برنامه هسته‌ای ایران را نگران‌کننده عنوان کرد. به گزارش خبرنگاری فرانسه، آته کلر لجندر، سخنگوی وزارت خارجه فرانسه روز پنجشنبه در جمع خبرنگاران مدعی شد: «گزارش‌ها نشان می‌دهند مسیری که ایران در پیش گرفته، نگران‌کننده است. این تحولات غیرقابل پیش‌بینی و به‌شدت جدی هستند».

در کنار موضع‌گیری‌های پاریس، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز پنجشنبه در جمع خبرنگاران بر لزوم حفظ ارتباط با ایران در «بالاترین سطح» تأکید کرد. خبرنگاری ترند نوشت: رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، در نشست جنبش عدم تعهد که در باکو برگزار شده است، در جمع خبرنگاران گفت حفظ ارتباط و گفت‌وگو با ایران در عالی‌ترین سطح

برای آژانس بسیار حائز اهمیت است. بنا بر گزارش ترند، گروسی مدعی شد: «ما شاهد تغییرات نگران‌کننده‌ای در فعالیت‌های هسته‌ای ایران در برخی نقاط هستیم. آژانس باید به این نقاط دسترسی مستقیم داشته باشد تا وضعیت موجود را بررسی کند و تردیدهایی را که اخیرا افزایش پیدا کرده برطرف کند. این موضوع در دیدار ما با همکاران ایرانی‌مان هم مورد تأکید قرار گرفت».

بنابراین اکنون چشم و گوش همه رسانه‌ها، کارشناسان، تحلیلگران، سیاست‌مدار و دیپلمات‌ها به این سفر

گروسی و خروجی و دستاورد آن دوخته شده است.

احتمال دیدار با رئیسی؟

خبرگزاری فرانسه به نقل از منابع خود از احتمال دیدار مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با رئیس‌جمهور ایران در روز شنبه خبر داد. این خبرنگاری فرانسوی روز چهارشنبه به نقل از یک منبع دیپلماتیک گزارش داد که رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، روز شنبه در تهران با سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور ایران دیدار می‌کند تا گفت‌وگوها بر سر برنامه اتمی کشور بار دیگر آغاز شود. این منبع همچنین گفت که گروسی با این دیدار سعی دارد تا روابط را به بالاترین سطح خود بازگرداند. این منبع در ادامه مدعی شد: «وی در هفته‌های اخیر شفاف کرده بود که تنها در صورتی آمادگی سفر به تهران را خواهد داشت که بتواند گفت‌وگویی با رئیس‌جمهور داشته باشد». با توجه به حضور گروسی در تهران اکنون این سؤال مطرح است که آیا مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی امروز (شنبه) دیداری با سیدابراهیم رئیسی خواهد داشت؟ سؤال مهم‌تر این است که آیا این دیدار می‌تواند به خروجی مؤثری ختم شود یا خیر؟

سفر گروسی به تهران، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا هم در یک نشست خبری به سه‌والاتی درباره موضوعات مرتبط با ایران، ازجمله گزارش اخیر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره برنامه هسته‌ای ایران و حل‌وفصل مسئله توافق هسته‌ای پاسخ داد. ند پرایس، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا در یک نشست خبری که مشروح آن در وبگاه وزارت امور خارجه این کشور منتشر شده است، در پاسخ به این سؤال که آیا با توجه به گزارش‌ها درباره سفر دو مقام اسرائیل به واشنگتن برای دیدار و رایزنی با مقامات کاخ سفید و وزیر امور خارجه آمریکا درباره ایران، این دیدار را تأیید می‌کند و موضوع جدیدی در زمینه راهبرد آمریکا در قبال ایران مطرح است یا نه، گفت: «فعلا ماچشم‌اندش چنین دیداری را تأیید نمی‌کنم، اما در روزهای آتی می‌توان اطلاعات بیشتری درباره آن ارائه داد».

پرایس در ادامه علی‌رغم اینکه مقامات ایران تأکید کرده‌اند تولید و به‌کارگیری تسلیحات اتمی جایی در دکترین دفاعی ایران ندارد، گفت: «موضع آمریکا همواره واضح بوده است و رئیس‌جمهور آمریکا نسبت به اینکه ایران هیچ‌گاه به یک سلاح اتمی دست پیدا نکند، تعهدی راسخ دارد و دولت آمریکا هیچ‌گاه اجازه رخ‌دادن آن را نخواهد داد». او تأکید کرد که «ما همچنان بر این باوریم که راه رسیدگی به این چالش، به‌گونه‌ای که پایدار و دائمی باشد، دیپلماسی است. ما می‌خواهیم شاهد حل‌وفصل چالش‌های ناشی از برنامه هسته‌ای ایران باشیم».

سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا در پاسخ به این سؤال که با توجه به گزارش اخیر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره ایران، آیا واشنگتن به دنبال صدور قطع‌نامه‌ی سرزنی در جلسه آتی شورای حکام آژانس خواهد بود یا نه، عنوان کرد: «واشنگتن از این گزارش مطلع است اما نمی‌تواند درباره جزئیات گزارشی که به طور عمومی انتشار نیافته، نظری ارائه دهد». پرایس در اظهارنظری مشابه به راب مالی تأکید کرد: «ما در حالی که منتظر جزئیات بیشتری از آژانس هستیم، دراین‌باره با شرکایمان در اروپا و منطقه ارتباطی نزدیک داریم. جلسه شورای حکام هفته آینده است و ما با شرکایمان رایزنی دقیقی خواهیم کرد تا کاری را انجام دهیم که از نظرمان مؤثرترین راه برای پرداختن به این چالشش به همراه متحان و شرکایمان در اروپا باشد».

مسکو و عدم غنی‌سازی بالاتر از ۶۰درصد تهران

در برابر آنچه به عنوان نگرانی آمریکا، کشورهای اروپایی و نیز آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره افزایش سطح غنی‌سازی هسته‌ای ایران مطرح است، مسکو همسو با تهران، غنی‌سازی در تاسیسات هسته‌ای ایران را بالاتر از ۶۰ درصد نمی‌داند. در این‌باره مذاکره‌کننده ارشد روسیه در مذاکرات وین ضمن تأکید بر اینکه ایران، روسیه و چین برخلاف شرکای غربی توافق هسته‌های اراده سیاسی لازم برای احیای این توافق را دارند، ادعاهای رسانه‌ای درباره غنی‌سازی اورانیوم در ایران در سطحی بالاتر از ۶۰ درصد را رد کرد.

خبرگزاری تاس گزارش داد که میخائیل اولیانوف، نماینده روسیه در سازمان‌های بین‌المللی در وین طی گفت‌وگویی با این خبرنگاری درباره موضوع احیای توافق هسته‌ای از طریق مذاکرات وین گفت: «تنها چیزی که برای احیای توافق هسته‌ای در این مرحله نیاز است، بازگشت تمامی اعضای مذاکرات وین به پایتخت اتریش و به نتیجه رساندن سریع و موفقیت‌آمیز روند مذاکرات است. این کاملا با وجود اراده سیاسی لازم، میسر است. ایران، روسیه و چین (این اراده را) دارند. اگرچه کشورهای غربی ندارند».

اولیانوف در پاسخ به سه‌والی درباره اظهارات اخیر حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه ایران مبنی بر اینکه فواد حسین، وزیر امور خارجه عراق از سوی دولت آمریکا به او پیام داده که واشنگتن مایل به حل‌وفصل اختلافات با تهران بر سر احیای توافق است، اظهار کرد: «هیچ دلیلی برای تردید نسبت به کلمات این دیپلمات ارشد ایران وجود ندارد. در این حال، ما شاهد هیچ‌گونه آمادگی از سوی آمریکا و ترونیگای اروپایی (آلمان، فرانسه و انگلیس) برای ازسرگیری مذاکرات برجاسی نیستیم».

یادداشت

تکنوکراسی؛ متغیر توسعه یا مذبج عدالت

مهدی شاه‌میرزا

فعال سیاسی

در باب تکنوکراسی و تکنوکرات‌ها انواع تاملات و آرای گوناگون داخلی تا به امروز منتشر شده که عمده آن از منظر انتقادی متبادر شده است. خیل عظیمی از نام‌برداران، تکنوکراسی را روح غربی می‌دانند که در جسم افراد قرار می‌گیرد و بنیان ادراکی و آزادی‌گمانس را به شکلی ماشینی و غیرمعمولی درمی‌آورد. این توضیح بسیار کوتاه جان کلام عمده افراد منتقد مکتب تکنوکراسی است. بنابراین ضروری است برای درک ژرف‌تر از معایب و مزایای تکنوکراسی به توضیح نص صریح این تفکر به اختصار بپردازیم. یکی از پدیده‌های تاریخی که از نیمه اول قرن نوزدهم متأثر از انقلاب صنعتی در تمدن غربی ظهوری چشمگیر داشت، تکنوکراسی یا به‌اصطلاح فرانسوی فن‌سالاری است. تکنوکرات‌های غربی طبقه اجتماعی هستند که از منظر تفکر و اندیشه اومانیتس بوده و گرایش بسیاری به بورژوازی دارند. تکنوکراسی از ترکیب واژه‌های یونانی TEKHNH (فن و هنر) و KRATOS (قدرت و حکومت و فرمانروایی) ایجاد شده است. این ایده در سال ۱۹۱۹ میلادی توسط ویلیام هنری اسمیت، ژورنالیست آمریکایی معرفی شد و ماهیت وجودی آن بر این مهم استوار است که با توجه به اینکه شاکله توسعه امروزه بشر، «علم» است، کارگزاران و سیاست‌مداران که نقش اصلی ریل‌گذاری توسعه‌محور را ایفا می‌کنند، باید از میان اندیشمندان و اهل فن انتخاب شوند و سکان اداره کشور را به دست بگیرند. هسته اولیه و اصلی توسعه‌دهنده این ایده در سال ۱۹۳۲ میلادی در چارچوب آکادمیک و دانشگاهی تحت عنوان «کمیته تکنوکراسی» و در دانشگاه کلمبیا ایالات متحده متولد شد. کمیته مزبور اساس فلسفه تکنوکراسی را مبتنی بر آرا و نظریات هووارد اسکات (مهندس آمریکایی و بنیان‌گذار جنبش تکنوکراسی)، هنری گانت (مهندس مکانیک آمریکایی، خالق مدل معروف مدیریت پروژه تحت عنوان نمودار Gantt Chart) و تورستن ویلن (زاده ۱۸۵۷ و متوفی ۱۹۲۹ میلادی، اقتصاددان و جامعه‌شناس برجسته آمریکایی) بنیان نهادند. در اینجا باید توضیح دقیقی از «اهل فن» ارائه دهیم تا بتوانیم درک درستی از حکومت تکنوکراتیک داشته باشیم. اهل فن به افرادی اطلاق می‌شود که تحصیل کرده و در رشته تخصصی خود به حدی از خبرگی و تجربیات عملی رسیده‌اند که می‌توانند در پروسه اجرا مفعول نباشند و نقشی مولد ایفا کنند. برای تکنوکرات یا اهل فن می‌توان ویژگی‌هایی را به شرح ذیل تعریف کرد:

۱- هوادار تکنوکراسی، کارشناس فنی و به‌ویژه فردی که اقتدار و سلطه مدیریتی را اعمال و جاری می‌کند.

۲- فردی که اهرم‌های فرماندهی مؤثر بر مکانیسم قدرت را در دست دارد.

۳- عضو حکومت یا کارمند عالی‌رتبه‌ای که مأموریت حکومتی و اداری خود را منحصرأ بر اساس مطالعه تئوری‌های اقتصادی انجام می‌دهد و به عناصر متغیرهای انسانی توجه کافی ندارد.

۴- صاحب فن یا فن‌مداری که قدرت مسلط یا اقتداری را در جامعه صنعتی احراز کرده باشد و به اداره زمینه‌هایی از زندگی اجتماعی بپردازد که در حوزه تخصص او قرار ندارد.

با تأمل بر توصیفات فوق، تا حدودی درمی‌یابیم که تکنوکراسی چیست و تکنوکرات چه شخصیت و ویژگی‌هایی دارد. ماهیت تکنوکرات استفاده از ابزارها به شیوه پراگماتیستی و هدف تکنوکرات درصورتی‌که با علم مغایرتی نداشته باشد امکان‌پذیر باشد، به هر وسیله‌ای تحقق بخشدی می‌شود. در اینجاست که باب تعارض آرمان‌گرایان با عمل‌گرایان گشوده می‌شود. از منظر آرمان‌گرایان رسیدن به هدف با استفاده از هر وسیله‌ای (مطابق نقل‌قول معروف نیکولو ماکیاوولی که می‌گوید «هدف وسیله را توجیه می‌کند») دور از فلسفه اخلاق است و انسان و جامعه را به ورطه بی‌اخلاقی می‌رساند. برای مثال کارگزار برنامه‌ریزی می‌کند که در یکی از شهرها باید قیمت تمام‌شده زندگی یک فرد به اندازه‌ای باشد که فقط طبقه متوسط رو به بالا که عمدتأ سرمایه‌دار یا صاحب فن، حرفه و علم‌اند در آن زیست کنند. در این ایده طبقه ضعیف با مخاطرات جدی روبه‌رو شده و قرارداد اجتماعی‌فی‌مابین ملت و دولت به پایین‌ترین سطح خود می‌رسد. اما در نهایت چون هدفی بزرگ‌تر برای یک تکنوکرات (ورژن غربی) ترسیم شده، هرگونه مخاطرات، حواشی و معارضت‌های اجتماعی جلودار نخواهد بود؛ زیرا تکنوکرات عمل‌گراست و هر ایده‌ای را که با علم مخالفت نداشته باشد، عملیاتی می‌کند. در اینجاست که باید ببینیم آیا فرد تکنوکرات که قدرت عملیاتی‌سازی ایده‌ها را به‌خوبی داراست، برای جامعه مضر است یا پرفایده؟ آیا تکنوکرات نمی‌تواند پراگماتیست، متخصص، اهل فن، کاردان و از طبقه الیت باشد، هوش و آموزه‌های سیاسی نیز داشته باشد، از طرفی به اخلاقیات پایبند باشد؟ آن‌قدر غیرقابل‌باور نیست که تکنوکرات هم آرمان‌هایی اخلاقی داشته باشد؛ بنابراین می‌توان عنوانش را «اصول تکنوکراتیک» گذاشت و اصل و اساس آن را این‌گونه ترسیم کرد که هرگونه ایجاد مخاطرات در هر شکل و سیمایی برای فردفرد جامعه از هر طبقه، رنگ، پوست و نژاد، ممنوع و امری مردود است. با این تفسیر باز هم وجود تکنوکرات با تعریف جدید تحت عنوان «تکنوکرات اخلاق‌مدار» مضر است یا پرفایده؟ در عصر حال‌حاضر ما حضورش به‌شدت مورد نیاز است یا خیر؟ آیا تکنوکراسی با ترسیم جدید مذبح عدالت است یا بیرون آن می‌تواند در چارچوب عدالت، توسعه را برای جمهور هر ملیتی فراهم آورد؟ قضاوت با شما.

خبر

رئیس‌ی: دولت خود را مکلف به اتمام پروژه‌ها می‌داند

به گزارش ایسنا، سیدابراهیم رئیسی که در قالب دور دوم سفرهای استانی و به منظور انجام سفری دوروزه به استان بوشهر سفر کرده است، در ادامه برنامه‌های روز دوم این سفر با حضور در نمازجمعه شهرستان برازجان، وحدت و انسجام بین خود و ارباز بیزاری از دشمن را در کنار ایمان به خدا و دلدادگی به انقلاب از ویژگی‌های بارز مردم این منطقه دانست. رئیس‌جمهور در ادامه احساس مسئولیت نسبت به یکدیگر در جامعه اسلامی را مهم‌ترین آموزه نمازجمعه برشمرد و افزود: اگر امروز کشور در حال پیشرفت است، رمز آن وحدت و انسجامی است که به برکت ولایت فقیه و تلاش و مجاهدت مردم در کشور وجود دارد. رئیسی تلاش خستگی‌ناپذیر و گرفتار حاشیه‌نشدن را از مهم‌ترین دستاور کارهای دولت پرشمرد و تصریح کرد: دشمنان در تلاش هستند با حاشیه‌سازی خدمت به مردم و تلاش برای پیشرفت کشور را به حاشیه ببرند، ازاین‌رو یک روز با اغتشاشات خیابانی، روز دیگر با اختلال در بازار ارز و امروز با ایجاد فتنه در مدارس و نگران‌کردن خانواده‌ها در کشور توطئه می‌کنند؛ اما پیام استقبال گرم و پرشور شما از کاروان دولت خدمتگزار و حضورتان در عرصه‌های مختلف به دولت‌مردان آن است که به‌هیچ‌وجه نباید گرفتار حاشیه‌شوند و تمام تلاش خود را معطوف به گرهگشایی از مشکلات کشور کنند. رئیس‌جمهور سفر به بوشهر و حضور در جمع پرشور مردم برازجان و باخبرشدن از مسائل مردم این منطقه از نزدیک را برای دولت فرصتی مغتنم در خدمت‌رسانی به مردم آن عنوان و اظهار کرد: در سفر اول نیازهای فوری استان احصا و برای رفع آنها تصمیماتی اتخاذ شد که بحمدالله در این سفر در سه بخش آبرسانی، مسکن و جاده‌های مواصلاتی به سرانجام رسید و پروژه‌های تکمیل‌شده امروز و دیروز افتتاح و در اختیار مردم قرار گرفت. رئیسی در ادامه با بیان اینکه رویکرد دولت تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام از پروژه‌های که در این سفر مورد بهره‌برداری قرار گرفت، بیش از ۱۴ سال متوقف و راکد مانده بود؛ اما دولت خود را مکلف به اتمام این پروژه‌ها می‌دانست و با همت مسئولان بسیاری از آنها تکمیل و به بهره‌برداری رسید.